

Handläggare
Viktoria Ruggieri
Telefon: 08-50800923

Till
Förskolenämnden
2023-11-21

Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen (SOU 2023:52)

Svar på remiss kommunstyrelsen, KS 2023/1056

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat regeringens betänkande - *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* (SOU 2023:52) - till Förskolenämnden för yttrande. Betänkandet innehåller förslag som innebär att arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Migrationsverket och Arbetsförmedlingen förstärks.

Förskoleförvaltningen (förvaltningen) anser att det behövs en fördjupad utredning av konsekvenserna för barn och möjliga kompensatoriska åtgärder innan det går att ta ställning till förslaget om att införa ett system med bidragsspärr. I övrigt har förvaltningen inga invändningar mot förslagen i betänkandet. Förvaltningen vill framhålla att kommunerna behöver erbjudas ett ändamålsenligt stöd från Ekobrottsmyndigheten för att kunna genomföra det brottsförebyggande arbetet på ett likvärdigt och effektivt sätt. Förvaltningen vill även framhålla att uppgifter från sanktionsavgiftsregistret kan vara av relevans för en tillsynsmyndighet vid lämplighetsprövning enligt skollagen.

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat regeringens betänkande - *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* (SOU 2023:52) - till

Förskolenämnden för möjlighet att yttra sig över betänkandet.

Regeringsuppdraget har enligt betänkandet varit att se över möjligheterna att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. För att få en heltäckande bild har regeringens utredare (utredningen) även inkluderat kommuner och arbetslöshetskassor i kartläggningen och förslagen. Syftet med översynen har varit att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv hantering som kan minska antalet felaktiga utbetalningar och bidragsbrott i de ekonomiska förmåner och stöd som hanteras av myndigheterna.

I ett delbetänkande, som överlämnades till regeringen i juni 2022, behandlades i första hand processen från det att den beslutande aktören får en impuls om att en utbetalning kan vara felaktig, till dess att ett brott utreds och lagförs. Utredningen bedömde att de mest ändamålsenliga åtgärderna för att stärka hanteringen av bidragsbrott är att införa ett system med administrativa sanktionsavgifter och att flytta ansvaret för att utreda bidragsbrott till Ekobrottsmyndigheten. Den främsta åtgärden mot felaktiga utbetalningar och brott som begås mot välfärdssystemen är dock att förhindra och förebygga att fel och brott över huvud taget kan begås enligt utredningen.

Slutbetänkandet är omfattande och huvudsakligen inriktat på hur felaktiga utbetalningar och brott mot välfärdssystemen kan förebyggas och bekämpas. Genom de förslag som lämnas, tillsammans med de förslag som redan har lämnats i delbetänkande, är avsikten enligt utredningen att presentera en proportionerlig och ändamålsenlig helhetslösning för att skapa ett stärkt och samlat skydd av de gemensamma välfärdssystemen.

Genom att:

- de beslutande aktörerna får ett tydligare ansvar att förebygga välfärdsbrott,
- regelverken för att skydda välfärdssystemen stärks,
- de beslutande aktörerna får utökade möjligheter att inhämta uppgifter,
- det införs ett system med administrativa sanktionsavgifter,
- ansvaret för att utreda bidragsbrott flyttas över till Ekobrottsmyndigheten,
- det införs ett system med bidragsspärr

kommer det samlade skyddet av välfärdssystemen att stärkas betydligt. Åtgärderna innebär enligt utredningen förstärkningar i

hela kedjan med att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra brott riktade mot välfärdssystemen

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom myndighetsavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 13 november 2023. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 15 november 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har inga invändningar mot förslagen i betänkandet. Yttrandet omfattar de delar av betänkandet där förvaltningen har synpunkter. Yttrandet följer den ordning och rubriksättning som förslagen presenteras enligt i betänkandet.

Förslag 7.8 Brå och Ekobrottsmyndigheten bör ge de beslutande myndigheterna stöd

Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget att Brå och Ekobrottsmyndigheten ska ge Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen stöd.

Förvaltningen vill framhålla, mot bakgrund av att kommunerna sedan den 1 juli 2023 har ett lagstadgat ansvar att förebygga brott, att även kommunerna behöver erbjudas ett ändamålsenligt stöd från Ekobrottsmyndigheten för att kunna genomföra det brottsförebyggande arbetet på ett effektivt sätt. I synnerhet för att säkerställa likvärdigt brottsförebyggande arbete i alla Sveriges kommuner. Likt utredningen anser förvaltningen att det finns skäl att i en framtid överväga om förslagen ska omfatta en bredare krets av aktörer och brottslighet som riktas mot fler än de förmåner och stöd som omfattas av bidragsbrottslagen, exempelvis ersättning som utbetalas till företag och som inte avser en enskild person. När möjligheterna att erhålla felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen minskar väsentligt för en fysisk person kan det ge incitament att genom ett företag tillskansa sig felaktiga utbetalningar. Det är därför av vikt att även kommuner och andra berörda bidragsgivare till fysiska och juridiska personer, utöver de myndigheter som omfattas av föreslagen förordning om brottsförebyggande arbete på välfärdssystemens område, får anpassad kompetensutveckling och vid behov utökade möjligheter att effektivt förhindra att oseriösa aktörer hittar nya vägar till felaktiga utbetalningar.

Förslag 10.4.11 Utlämnande av uppgifter från sanktionsavgiftsregistret

Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget att på begäran ska uppgifter lämnas ut till de beslutande myndigheterna, kommunerna och arbetslöshetskassorna i den utsträckning de behövs för handläggning av ärenden om administrativa sanktionsavgifter, i fråga om den som ärendet gäller.

Enligt förvaltningen kan uppgifter från sanktionsavgiftsregistret vara av direkt relevans för kommunen som tillsynsmyndighet i en lämplighetsprövning av ägar- och ledningskretsen eller den juridiska personen enligt 2 kap. 5 § skollagen. Eftersom syftet med lämplighetsprövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn kan det räcka med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt. I lämplighetsprövningen ska vägas in om någon ekonomisk misskötsamhet kan läggas personen till last. Enligt förvaltningen kan det ifrågasättas huruvida en person är lämplig att som exempelvis styrelseledamot i en förskola förvalta det bidrag som betalas ut per barn av kommunen i det fall personen har fått flera beslutade sanktionsavgifter. Det finns därför skäl att se över om uppgifter ska lämnas ut till kommunerna på begäran även som underlag vid prövning av den enskildes lämplighet att bedriva förskola eller pedagogisk omsorg enligt skollagen, inom ramen för kommunens tillståndsprövning och tillsyn.

12.2 Ett system med bidragsspärr bör införas

Förvaltningen anser att det behövs en fördjupad utredning av konsekvenserna för barn och möjliga kompensatoriska åtgärder innan det går att ta ställning till förslaget om att införa ett system med bidragsspärr.

Enligt förvaltningen finns skäl att göra en mer omfattande barnkonsekvensanalys än vad som framkommer av punkt 15.8. Kompensatoriska åtgärder och hur det säkerställs att barn, som redan är i en socialt eller ekonomiskt utsatt situation, uppmärksammas innan situationen riskerar att förvärras på grund av att en vårdnadshavare får en bidragsspärr, behöver klargöras och redogöras för.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för

jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att förskolenämnden justerar beslutet omedelbart.

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Åsa Strand
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Regeringens betänkande - *Ett stärkt och samlat skydd av välfärdssystemen* (SOU 2023:52), dnr FÖF 2023/362

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör	2023-11-06
Åsa Strand, Avdelningschef	2023-11-03